

15. homília János evangéliumához

Istent soha senki nem látta, az Egyszülött Fió, aki az Atya kebelében van, az jelentette ki őt. (J 1,18) Az Írásokban szereplő szavak és kifejezések iránt nem egyszerű engedelmességet kíván Isten, hanem megértéssel teljeset. [...]

Istent soha senki nem látta ... Mit mondjunk tehát a legnagyobbszavú Ézsaiásnak, aki ezt mondja: *látám ülni az Urat magas és felemeltetett székben?* (Is 6,1) És mit Jánosnak, aki bizonyosságot is tesz erről, hogy *ezeket mondta* [Ézsaiás], *mikor látta az ő dicsőségét?* (J 12,41) És mit [mondunk] Ezékielnek, aki maga is *a kérubokon ülve látta őt* (vö. Ez 10); és mit Dánielnek, mert ő is ezt mondja: *és az Öregkorú leüle* (Dn 7,9); és mit Mózesnek magának, aki ezt mondja: *mutasd meg nékem a te dicsőségedet, hogy ismerjelek téged?* (Ex 33,13) Jákób pedig innen kapta nevét, mikor Izraelnek nevezetett, mert Izrael annyit jelent: aki látta az Istent. És mások is látták Őt. Hogyan mondta hát János: *Istent soha senki nem látta?* Nyilvánvaló, hogy mindazok a leereszkedés megnyilvánulásai voltak, és nem a mezítelen lényeg látása. [...]

Mert ha magát a természetét látták volna, nem látták volna különbözőképp. Mert az valami vegyítetlen és alakatlan, és nem összetett és le nem írható, nem ül, nem is áll, nem is jár. Mert mindezek a testek tulajdonságai. Azt pedig, hogyan van, csak ő maga tudja. És erre utalva egy próféta által ezt mondta az Isten: *én sokasítottam meg a látásokat, és én szólottam hasonlatokban a próféták által,* (Hos 12,10) azaz leereszkedtem, s nem akként, ami voltam, mutatkoztam. Miután pedig az ő Fia valóságos testben készült megjelenni számunkra, újra felkészítette őket Isten lényegének szemlélésére, amint csak lehetséges volt számukra. Mivel azt, ami az Isten, nem csak a próféták, de az angyalok sem látták, sem az arkangyalok, és ha megkérdeznéd őket, hallanád, ahogy lényegéről semmit sem felelnek: *Dicsőség a magasságban —éneklik csak— Istennek, és a földön békeesség, az emberek közt jóakarát* (L 2,14). [...]

Ezért mondja Pál is: *akit az emberek közül senki nem látott, sem nem láthat.* (1T 6,16) Vajon tehát az Atyáé egyedül ez a kiváltság, a Fióé már nem? Ugyan, a Fióé is. Hogy pedig az övé is, halld meg miként mutat rá erre Pál, mikor ezt mondja: *aki a láthatatlan Isten képmása.* (Kol 1,15) Aki pedig a láthatatlan képmása, maga is láthatatlan, különben nem volna képmása. Ha pedig máshol ezt mondja, *Isten megjelent testben,* ne csodálkozz! Mivel test által való a megjelenés, nem lényege szerint történt. Mivel azt, hogy maga is láthatatlan nem csupán az emberek számára, de a felső hatalmaknak is, Pál bemutatja. Mikor ugyanis ezt mondta: *megjelent testben,* így folytatta: *megláttatott angyaloktól.* (1T 3,16) Úgyhogy az angyaloktól is akkor láttatott meg, mikor testet öltött magára, azelőtt pedig nem látták őt így, mivel lényege számukra is láthatatlan volt.

Ford.: Hanula Gergely